

Oponentský posudek doktorské disertační práce

Mgr. Petry Mašitové: *Pozůstalostní inventáře raně novověké šlechty v opavském a krnovském knížectví jako pramen k dějinám každodennosti (1650-1740)*. FF UK Praha 2006.

Česká historiografie se v posledním období velmi intenzívně zajímá o problematiku české aristokracie, výzkumem hmotné kultury v raném novověku, hospodářskými a sociálními otázkami předbělohorského období, v neposlední řadě každodenností. Předložená práce Petry Mašitové je podrobnou analýzou 20 šlechtických inventářů z pobělohorského období a zajímavou sondou do světa urozených v Horním Slezsku, především v opavském a krnovském knížectví. Jedná se o sondu konkrétních raněnovověkých reálií na několika zámcích a panstvích od ukončení válečného konfliktu, známém jako třicetiletá válka, až do nástupu Marie Terezie a ztrátě většiny Slezska.

V úvodních kapitolách P. Mašitová osvětlila historiografické a filozofické problémy. Prokázala, že dobře zná nejen pramennou základnu, ale také metodologická východiska, domácí a zahraniční odborné práce, silesiacký výzkum a dějiny mentalit. Cílem zkoumání bylo ocenění samotných pramenů-pozůstalostních šlechtických inventářů, které jsou především uloženy ve fondech Zemského archivu v Opavě a které zatím unikaly pozornosti badatelů v Čechách. Právě v tomto směru chci vyzvednout nepochybný autorčin zájem o tuto nárazníkovou a specifickou oblast, ač sama pochází z Ústí nad Labem a disertační práci zpracovávala v pražských odborných kruzích. Vnímám to jako nesmírné pozitivum v případě nejmladších členů české historické obce, která věnuje pozornost také vedlejším zemím Koruny české. Dodávám rovněž, že všechna pozůstalostní a poručenská řízení, zpracovávaná v této práci, dosud nebyla nikde publikována a edičně vydána, což je další přínos P. Mašitové a vklad pro širší komparativní výzkum v rámci všech zemí českého pobělohorského státu.

Pochopitelně, že nejzajímavější pasáže se objevují až v druhé části rozsáhlé práce. Autorka se soustředí nejen na interpretaci jednotlivých dokumentů, ale také si po promyšleném výběru všímá některých skutečností, jež jsou úzce spojeny s každodenností zámeckého pána na konci 17. století. Ve výstižně vybraných zkratkách a údajích dokazuje, nebo vyvrací dosavadní představy o barokní (resp. manýristické a pozdně renesanční) etapě zámeckých areálů v hornoslezském regionu a o jednotlivých majitelích. Na základě rozboru velkého množství reálií poukázala Petra Mašitová jednak na určité spojovací články mezi regiony (např. jihočeskou a hornoslezskou, resp. krnovskou oblastí) a zvláště pak na krajová specifika v rámci zemí Koruny české. Za přínosné považuji výsledné zjištění, že se např. Opava skutečně stala rezidenčním městem barokizující se hornoslezské šlechty. Jistě by bylo nesmírně zajímavé srovnat Opavu s Těšínem a Opolím. Na základě metodického postupu, využívajícího vedle dochované pramenné základny i Weberovu koncepci „ideálních typů“, se podařilo autorce optimálně zachytit a vymezit životní styl pobělohorského šlechtice z opavského a krnovského knížectví, který se v rámci svých finančních možností snažil splnit

představy a požadavky, jež byly na tehdejší aristokracii v severní části habsburské střeoevropské monarchie kladeny. Nalezený a vypracovaný soubor pramenů vypovídá o životním prostředí zámeckých majitelů a o jejich kontaktech s vnějším světem; v některých případech však nevypovídá nic bližšího podrobnějšího o tehdejším zámeckém interiéru některých sídel a o samotném stavebním vývoji tamních budov, což ovšem není chybou mladé adeptky historické vědy, ale tkví v nedostatku pramenného materiálu.

I tak naznačila autorka velmi zdařilé disertační práce směry dalšího bádání, které zatím stálo na okraji zájmu silesiakálního výzkumu o úloze a významu šlechty v pobělohorském období. Předložená analýza náleží k cenným zjištěním a přesvědčivě vypovídá o úloze a závažnosti aristokratických rezidencí na periferii státu. Je to současně i hledání nových cest a možností v podmínkách pro mnohého začínajícího českého historika nezvyklých, kde se ještě nelze opírat o předchozí zkušenosti a literaturu. To je důvod, proč si písemného pokusu z pera Petry Mašitové - i přes určité dílčí připomínky - tolik cením a *doporučuji, aby se stala podkladem obhajoby k dosažení vědecké hodnosti Ph.D.*

V Hradci Králové dne 22. listopadu 2006



Doc. PhDr. Radek FUKALA Ph.D.